

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Olamaz; çünkü buna yetecek entelektüel birikimi yok. Sanılır ki, yirminci yüzyıl pop kültürünün ürettiği ikonlar yalnızca kendi işlerini iyi yapmış insanlardır. Hiç kuşkusuz öyledir. Fakat tümünün arkasında

yaptıkları işi dünyanın bir başka meselesine taşıma çabası vardır. Kendi alanlarında kazandıkları güçle dünyayı değiştirme çabası içinde girmeyen bir tek çağdaş mit yoktur. Çok zorlanırsa 1960'lara gelinceye kadar kendi içine kapanık ve yalnızca orada belli bir düzeyi yakalamış insanların da toplumsallaştığı söylenebilir. Ama, o tarihten sonra her şey geniş ölçüde değişmiştir. 1960'lı yıllar dünyanın siyasallaşmaya başladığı dönemdir. Özel hayatın bile esasen siyasal olduğunun söylendiği, iktidarın makro ve soyut bir kavram olmadığının anlaşıldığı bir dönemden sonra ortaya çıkan ve dünyayı değiştirmeye çalışan hiç kimse kendi içine kapanıp kalma şansını bulamamıştır. Bu pop kültürün rock kültüre evrildiği noktadır.

Tarkan kral olur mu?

1980'lerin getirdiği Yeni Sağ anlayış bazı şeyleri değiştirmiş, siyasalı daha dar bir alana hapsedmek istemiş bunda da bir ölçüde başarılı olarak yukarıdaki çerçeveyi zorlamıştır. Rock'a karşı yeniden pop kültürün yükselişini hazırlamıştır ama bu dönem dahi siyasal, kültürel arasındaki ilişkiyi koparamamıştır. Kısacası, rock kültür pop kültürünün kimi öğelerini kullanan ama ondan çok farklı bir olgudur.

Bu kültür, pop kültürünün yani kitle kültürünün bütün şuruplu, yumuşak ve afyonlaştırıcı etkilerine karşı bir tepkidir. Rock kültür bir muhalefet kültürüdür. Dolayısıyla da içinde yaşadığı toplumu ve dünyayı derinden eleştirmeyen, insan ilişkilerini sorgulamayan, tarihe müdahale etmek isteyen bir tek önemli rock kültür simgesi bulunamaz. Anarşizme, hatta nihilizme açılan bir anlayış içinde, rock kültür bir tepki dışavurumudur. O nedenle rock kültür aslında politik ve eleştirel bir söylemdir.

Türkiye rock kültürü o kadar da derinlemesine tanımıyor. Genel toplumsal yapının 'korporatist' ve 'dayanışmacı' anlayışı, muhalefetin başka bir mantık ve söylemle üretilmesi ister istemez rock kültürün ve onunla özdeşleşebilecek öteki marjinal kültürlerin

dallanıp budaklanmasına izin ve olanak vermiyor. O zaman da geriye kitle kültürü, yani popüler kültüre eklemlenen üretimler kalıyor. Bunlar da, Türkiye'deki siyasal ve toplumsal gelişmelerin karşısındaki en büyük engel olan 'halkçılık' anlayışının uzantısı olarak, 'terbiyeli' bir edayla, bırakın eleştirel olmayı, halkla ve onun duyarlılığıyla bütünleşmeyi öngören çalışmalarlardır. Pop müziğin gelip dayandığı yerin türkü olması bu çizginin dramatik sonucudur.

Tarkan, eğer toplumsal bir sorunu dönüştürmesine olanak verecek bir entelektüel sezgiye sahip olsaydı, örneğin karşı çıktığı askere gitme olgusunu toplumsallaştırabilse ve onun sözcülüğüne soyunabilseydi ya da dedikodu düzeyinde kalan kimlik tercihlerini somutlaştırıp açıklayabilseydi siyasal bir söylem kurabilecek, oradan hareketle müziğini ve söylemini değiştirecek, belki de farklı alanlara açılabilirdi. Ama yapamıyor. O zaman yalnızca pop kültürün gelip geçici bir havai fişegi olmaktan öteye gidemiyor. Rock'la pop arasındaki fark odur: Rock cesaretin değil cüretin alanıdır. İsyankâr ve asi olamayıp 'mazlum' rolüyle yetinenler rock değil pop kültüre kaydolan ve öylelikle de kaybolanlardır.